

Abadiño

Elizateko Udala

**ABADIÑOKO UDALEKO
HIZKUNTZA-IRIZPIDEAK**

1. HIZKUNTZA-GAITASUNA

Euskadiko Funtzio Publikoari buruzko Legeak eta 86/1997 Dekretuak xedatutakoa betez, Abadiñoko Udalak taxuzko neurriak hartuko ditu bere zerbitzuplean lan egiten duten pertsonak euskaraz jarduteko gaitasun egokia lor dezaten. Horretarako, udalak langileen euskalduntzea eta trebakuntza bultzatu eta erraztuko ditu. Langileak trebakuntza saioetan aritu edo euskara klaseetara joateak ez die hauei gainkargarik ekarri behar ez eraginik izan behar herritarrei eskaintzen zaien zerbitzuaren kalitatean.

Udalak urtero eta udal langileen ordezkarien lankidetzaz, langileen euskalduntze plana onartuko du.

Halaber, derrigorrezko hizkuntza eskakizuna ezarrita ez duten langileei, edo/eta euskara maila egokia ez dutenei, aukera eta erraztasunak emango zaizkie euskara ikas dezaten.

(Ordenantzaren 24. artikulua)

86/1997 Dekretuak araututakoa betetzeko, Abadiñoko udal administrazioko lanpostu bakoitzari hizkuntz eskakizuna esleituko zaio eta, hala badagokio derrigortasun-data ere bai, betiere dekretu horrek eta ordenantza honek ezarritakoekin bat.

Lanpostuen hizkuntz eskakizunak eta derrigortasun-datak udalak urteko aurrekontuekin batera eman beharreko lanpostu zerrendako zehaztaperetan ageriko dira.

Lan Eskaintza Publikoan aterako diren lanpostuei dagokionez, udaleko euskara zerbitzuak lanpostu berrientzako hizkuntza eskakizunak eta, hala dagokionean, derrigortasun-datak proposatuko dizkio dagokion aginte-organoari. Udalak proposamena aztertu eta txostena eskatuko dio hizkuntza politikarako sailburuordetzari, halaxe ezartzen baitu 86/97 dekretuaren 23. artikulua.

(Ordenantzaren 25. artikulua)

86/1997 Dekretuari jarraituz, Abadiñoko Udalak euskararen erabilera normalizatzeko plana diseinatu, onartu eta gauzatu beharko du. Modu berean, administrazio atalen sailkapena egin eta, erakundearen hizkuntz helburuen arabera, administrazio atal elebidunak eta euskarazkoak izendatuko ditu.

(Ordenantzaren 26. artikulua)

Udal langileen kontratazio politikaren bidez, Abadiñoko Udalak bultzada emango dio erakundeko hizkuntz normalizazio prozesuari. Horrela bada, 86/1997 Dekretuan ezarritako jendaurreko ataletan, gizarte mailako ataletan eta atal orokorretan edozein lanpostu sortzean, kontratu mota edozein dela ere, hizkuntza eskakizuna egiaztatu beharko da alde zuretik.

(Ordenantzaren 27. artikulua)

Atal berezietako lanpostuak betetzerakoan, udalak kasuan-kasuan erabakiko du derrigorrezko hizkuntz eskakizunik ezarri behar den ala ez. Horrela, lanpostuari derrigorrezko hizkuntz eskakizunik ezartzea erabaki ezean, euskara merezimendua izango da hautespen probetan, eta puntuazio osoan 86/1997 Dekretuak ezartzen duen portzentajea izango du, ondoko eran:

1. HE eta 2. HE: %10; 3. HE eta 4. HE: %20

(Ordenantzaren 28. artikulua)

Abadiñoko Udalak aldi baterako langileak kontratatu behar baditu, kontratazio-sistema edozein izanda ere, udaleko lanpostuen zerrendan maila bereko lanpostuei eskatzen zaien euskararen ezagutza bera eskatuko zaie aipatutako postu horiek beteko dituztenei, eta halaxe jasoko da kontratua esleitzeko Kontratazio Oinarrietan.

(Ordenantzaren 29. artikulua)

Oposaketa-aldiko frogak eta azterketa guztiak euskaraz eta gaztelaniaz egiteko aukera emango zaie hautagai guztiei, legeak esaten duenean oinarrituta.

(Ordenantzaren 30. artikulua)

2. AHOZKO KOMUNIKAZIOA

Abadiñoko Udalaren osoko bilkuretan, gobernu batzordearen batzarretan, eta informazio batzordeetan eta foroetan, partaide bakoitzak nahi duen hizkuntza ofiziala erabili ahal izango du, eta hala jakinaraziko du organoko arduradunak.
(*Ordenantzaren 22. artikulua*)

Euskararen Erabilpena Arauzkotzeko 10/1982 Legeak arautzen duenarekin bat, udal administrazioarekiko harremanei dagokienez, Abadiñoko Udalak honako oinarrizko hizkuntza eskubideak aitortzen dizkie bere administratuei:

Udalarekin eta haren menpeko edozein erakunderekin euskarazko ahozko eta idatzizko harremanak izateko eskubidea.

Bai udalaren argitalpenak bai udalak egunkari, aldizkari, irriati eta beste edozein komunikabidetan argitara ematen dituen jakinarazpen eta xedapen guztiak euskaraz jasotzeko eskubidea.

Udalaren osoko bilkura eta batzarretan euskaraz egiteko eskubidea eta konpromisoa.

Udalak antolatzen, kudeatzen edo bultzatzen dituen ikastaroak euskaraz egiteko eskubidea. Horretarako, lehenengo eta behin, lehentasunezkoa da ikastaroa emango duena elebiduna izan dadin. Gero, hizkuntza bietan egingo da eskaintza eta eskabidearen arabera jokatu da ikastaroa batean edo bestean emateko.

Udalaren ardurapeko zerbitzuak kudeatzen dituzten enprekin ahozko eta idatzizko harremanak euskaraz izateko eskubidea.

Udalak antolatzen, kudeatzen edo bultzatzen dituen foro eta kontseiluetan euskaraz egiteko eskubidea.

Abadiñoko Udalak antolatzen dituen ekitaldietako aurkezpen publikoetan euskararen erabilpena ziurtatuko dela.

Abadiñoko udal langileek herritarrei lehen hitza euskaraz egingo diete kasu guztietan.

(*Ordenantzaren 15. artikulua*)

3. IDATZIZKO KOMUNIKAZIOA

Azaroaren 24ko 10/1982 Oinarrizko Legeak agintzen duen legez, udaletxera sartzen eta udaletxetik ateratzen diren agiriak jatorriz idatzita dauden hizkuntzan inskribatuko dira udal erregistroan. Agiriak ele bietan idatzita badaude, euskaraz inskribatuko dira.

(*Ordenantzaren 13. artikulua*)

Udal erregistroak egiten dituen ziurtagiriak eta gainerako dokumentuak ele bietan egingo dira, salbu eta eskatzaileak eskaria euskaraz egin badu. Kasu honetan, ziurtagiria euskaraz egingo da.
(*Ordenantzaren 14. artikulua*)

Udal administrazioak ontzat hartuko ditu pertsona fisikoengandik eta juridiko pribatuengandik jasotzen dituen euskara edo gaztelania hutsezko berri-emate eta agiri guztiak.

(*Ordenantzaren 17. artikulua*)

Abadiñoko Udalaren osoko bilkura, gobernu batzorde eta informazio batzordeetako deialdi eta aktetan euskararen erabilpena ziurtatuko da. Batzarrotako dokumentazioa ere euskaraz eta gaztelaniaz aurkeztuko da, eta horretarako beharrezko neurriak hartu beharko ditu udalak, kontuan izanda, betiere, Udaleko Euskara Planak ezarritako lehentasunak eta epeak administrazio barruko euskararen erabilera sustatzeari dagokionez.

Ohiko lan hizkuntzatzat euskara aukeratzen duten organoen bilera-deialdia, akta, ohar, abisu eta gainerako informazioak euskara hutsean idatziko dira. Gaztelaniazko itzulpena, eskatzen duten partaideei bakarrik igorriko zaie.

(Ordenantzaren 23. artikulua).

Herritarrek udalarekin harremana euskara hutsean izateko duten eskubidea bermatzeko neurriak hartuko ditu Udalak; besteak beste, erregistro bat sortuko du.

(Ordenantzaren 19. artikulua)

Udalak herritarrei bidalitako jakinarazpenak euskaraz eta gaztelaniaz joango dira. Herritarrak eskaria euskaraz egiten duenean euskaraz erantzungo zaio.

(Ordenantzaren 18. artikulua)

Euskaraz eta gaztelaniaz egingo dira pertsona fisiko zein juridikoentzako berri-emate eta agiri guztiak. Kasu guztietan euskarari emango zaio lehentasuna; hala ere, interesdunek euskaraz bakarrik jasotzea hautatzen badute, hala egingo da.

(Ordenantzaren 16. artikulua)

Abadiñoko Udalak dokumentazio guztia hizkuntza ofizial bietan bidaliko die herri-administrazio eta erakunde ofizialei. Erakunde ofizial hauetakoren batek eurekiko komunikazioa euskaraz izatea eskatuko balu, Abadiñoko Udalak halaxe egingo luke. Horrez gainera, euskaraz funtzionatzeko gaitasuna duten erakunde ofizial, elkarte eta bestelako entitateei igorritako dokumentazioa euskaraz baino ez zaie bidaliko. Bide horretan, Udaleko euskara zerbitzuak aurreko paragrafoko ezaugarria betetzen duten entitateen zerrenda egingo du, entitateok hala eskatuta, eta, aldian-aldian, eguneratu egingo du.

Halaber, euskara ofiziala den eremuko erakunde ofizialek nahiz administrazio publikoek igorritako dokumentazioa gaztelania hutsean jasoko balitz, udalak agiri horiek elebitan bidaltzeko eskatuko du.

(Ordenantzaren 20. artikulua)

Abadiñoko Udalak udalerrri honetan geralekua duten garraio publikoak kudeatzen dituzten entitateei eskatuko die inprimaki, abisu, ohar eta bestelako komunikazioak euskaraz eta gaztelaniaz egon daitezzen, betiere, lehentasuna euskarari emanez, bai hizki-neurriari bai kokapenari dagokionean.

(Ordenantzaren 12. artikulua)

4. ITZULPENAK

Idatzi bat itzultzen denean bi hizkuntzetan behar du testuak ulergarria, argia eta egokia izan.

Kanpotik euskara hutsean bidalitako agiriak direnean, dokumentuok ez dira besterik gabe itzuliko. Baldin eta egiaztatzen bada administrazio-unitate hartzailean agiria aztertu eta izapidetu behar duenak –edota alkateak edo zinegotziren batek- ez duela behar adinako gaitasunik hizkuntzaren aldetik agiria bera ulertzeko, orduan haren edukiaren laburpena egingo da, eta, horretarako eskabidea jasotzen denean egingo da agiriaren beraren itzulpena.

Ahal den neurrian, administrazio atalean dauden bitartekoak (hizkuntza eskakizuna egiaztaturik duten langileak, eredu normalizatuak, trebatzailea, informatika tresnak eta abar) erabilia ziurtatu beharko da dokumentu elebidunak sortzea. Eskura diren bitarteko horiek beharrak asetzeko nahikoak ez direnean, Itzulpen Zerbitzua arduratuko da behar diren testuak itzultzeaz.

Udalak jasotako agiriak edota berak bidalitakoak euskara hutsean direnean, zinegotziren batek edo alkateak berak sinatu beharko balitu eta berauek hala eskatuko balute, idatziei gaztelaniazko itzulpena erantsiko zaie.

Itzulpen eskeak Itzulpen Zerbitzuari egiterakoan, zerbitzu eskatzailearen erantzukizuna izango da:

- a. Eskatutako idatzia itzultzeko arrazoizko epea aurrez planifikatzea
- b. Itzulgaiari lotutako material, erreferentzia eta informazio iturriak, behar diren guztietan, itzultzailearen esku jartzea.

Edozein lan burutzeko kontratatutako enpresaren batek lan hori hizkuntza ofizial bietan burutzen badu, sail eskudunak euskarazko lana Itzulpen Zerbitzura bidali beharko du, argitaratu edo ezarri baino lehen, atal horrek oniritzia eman dezan.

Baldin gertatzen bada udalaren Itzulpen Zerbitzuari ezinezkoa zaiola dokumentu bat epe jakin batean itzultzea, dokumentu hori luzeegia, konplexuegia edo presakazkoegia delako eskatzen zaion epean egoki itzulia izateko, udalaren Itzulpen Zerbitzuak aukera izango du itzulpen hori kanpoko itzulpen enpresa bati emateko. Halakoetan, gutxienez hiru itzulpen enpresari eskatuko zaizkie aurrekontuak eta eskaintza onena aurkezten duenari esleituiko zaio lana.

5. LANGILEEN PRESTAKUNTZA OROKORRA

Langile bakoitzaren lan-arloarekin lotutako trebakuntza jarraitua jasotzeko garaian, Udaleko langile bat/batzuk trebakuntza jasotzera kanpora doazenean, beste enpresa/erakundeetatik joandako jendearekin taldea osatuz, trebakuntza euskaraz jasotzeko aukerak aztertuko dira eta aukerarik balego, trebakuntza euskaraz jasotzeko eskaera egingo da.

Trebakuntza Udaleko egoitzan bertan jasoko denean edota trebakuntza jasoko duen taldea Udaleko langileek/ordezkariek osatutakoa denean, trebakuntza euskaraz eman dadin eskaera egingo da.

Trebakuntza antolatzean kontuan hartuko da langile batek ez badaki euskaraz eta bere derrigortasun-data igarota ez badu, trebakuntza gazteleraz jasotzeko eskubidea izango duela.

6. TRESNA ETA APLIKAZIO INFORMATIKOAK

Software arrunta

Sistema eragilea eta aplikazio ofimatikoa

Eskatutako hizkuntza eskakizuna egiaztatuta duten langile guztiei euskaraz jarriko zaie. Gaztelaniazkoa erabili nahi duenak, idatziz egin beharko du eskaera, arrazoiak adieraziz.

Zerbitzaria edo/eta Intraneta

Euskaraz eta gaztelaniaz antolatuta egongo da eta hala eguneratuko da.

Euskaraz erabil daitezkeen aplikazioak

Euskaraz erabil daitezkeen aplikazioak euskaraz bete edo/eta erabiliko dituzte euren lanpostuari dagokien hizkuntza-eskakizuna duten langileek.

Software espezifikoa

Udalean sortzen diren aplikazioak

Abadiñoko Udalean sortzen diren aplikazioak euskaraz gutxienez sortuko dira, eta trebakuntza eskainiko zaie aplikazioa euskaraz betetzeko nahikoa gaitasunik ez dutenei.

Euskal Erakundeen aplikazioak

Euskal Erakundeetatik datozen aplikazioek euskarazko bertsiorik ez duten kasuetan, euskarazko bertsioa eskatuz idatzia bidaliko du atalburuak.

Entitate pribatuei erositakoak

Programa edo aplikazio berri bat erosten denean, euskarazko bertsiorik duen galdetuko da eta euskarazko bertsiorik balego, euskarazkoa erosiko da. Programa edo aplikazioa erabiltzeko trebakuntza jasotzea beharrezkoa den kasuetan, trebakuntza hori euskaraz jasotzeko aukerak aztertuko dira eta aukerarik balego, trebakuntza euskaraz jasoko da.

Kontuan hartuko da, gerta daitekeela langileren batek euskaraz ez jakitea eta bere derrigortasun data oraindik igaro gabe egotea. Kasu hauetan, langile hau ez da derrigortuko aplikazio informatikoak euskaraz erabiltzera, eta beraz, baliabideak gazteleraz erabiltzeko moduan jarriko dira.

Software arrunta zein software espezifikoa euskaraz jartzen direnean, aukera dagoen kasu guztietan, oinarrizko trebakuntza eskainiko zaie langile guztiei, aplikazioak erabiltzen ohitu daitezen.

7. INTERNET ETA INTRANET SAREAK

Zerbitzaria edo/eta Intraneta

Euskaraz antolatuta egongo da eta hala eguneratuko da.

Webgunea

webguneak euskarazko zein gaztelaniazko atalak izango ditu, biak ere eduki berarekin. Euskarazko atalak baina, lehenetsita izango du sarbidea.

Webgunean eduki berriak jartzeko garaian, aldi berean jarriko dira euskarazko zein gaztelaniazko bertsioak.

8. HIZKUNTZA PAISAIA

Euskaraz eta gaztelaniaz antzera samar idazten diren errotulazio, iragarki eta seinaleak euskaraz idatziko dira, esaterako: “merkatua/mercado”, “autobusa/autobus”, “aparkalekua/aparcamiento”, “ludoteka/ludoteca” eta holakoak.

Euskaraz eta gaztelaniaz antzera samar idatzi ez arren zabalera handia duten hitzak euskaraz joango dira marrazki edo irudiz baliatuta, testuaren argigarri izateko. Esaterako, “isilik”, “ez erre”, “irteera/sarrera”, “txakurrik ez”, e.a. (*Ordenantzaren 11. artikulua*)

Kale, bide, auzo, auzune, mendi, ibai eta erreka izen guztiak, ofizialki, euskaraz idatziko dira eta halaxe agertuko dira errotulu eta plaketan.

Horietan guztietan ager daitezkeen toki izen guztien izen ofizialak udalak berak finkatuko ditu, betiere izenaren jatorrizko hizkuntza eta egungo idazkera-arauak errespetatuz. Alabaina, izen ofizialok ezarri aurretik, udalak aholkua eskatuko dio Euskaltzaindiari.

Halaber, hirigintza proiektu berrien ondorioz gerta daiteke hiri eta landa aldeko egoitza-gune, eremu, kale, plaza eta antzeko elementu berriak izendatzeko izen ofiziala ezarri behar izatea; halakoetan ere, udalak aholkua eskatuko dio Euskaltzaindiari. (*Ordenantzaren 9. artikulua*)

Trafiko seinale, bide eta zeharbideen adierazgarriek eta, oro har, udalak jarritako herri-bideko iragarpen guztiek euskararen erabilpena ziurtatuko dute, betiere ulergarritasuna eragotzi barik eta nazioarteko araei jaramon eginez. Ele bietan joango direnetan lehentasuna emango zaio euskarari. (*Ordenantzaren 10. artikulua*)

Abadiñoko Udalak era zuzenean edo zeharka kudeatzen dituen Udalaren zerbitzuetako errotulazio, iragarki eta seinaleek euskararen erabilpena ziurtatuko dute. Ele bietan agertzen direnean lehentasuna emango zaio euskarari HAEEK proposatzen dituen gomendioei jarraituz¹. Udaleko zerbitzuetako errotulazio, iragarki eta seinaleak esaten denean honakoez dihardugu:

- a) Bulego eta langetako errotuluak eta bestelako adierazleak.
- b) Udalaren orri, inprimaki, dokumentu guztien idazpuru eta e-mailen sinadurak.
- c) Gomazko zigiluak, seiluak eta antzeko tresnak.
- d) Udal langileen jantzietan txertatutako errotuluak.
- e) Udalaren ibilgailu, garraio eta makineriako errotuluak.

(*Ordenantzaren 8. artikulua*)

¹“Nola diseinatu testu elebidunak”. Administrazioan euskaraz, 44 zk., IVAP-HAEE

9. IRAGARKIAK, PUBLIZITATEA ETA KANPAINAK

Udal ebazpen, argitalpen eta agiri guztiak ele bietan argitaratuko dira. Esaterako: bandoak, ordenantzak, ebazpen eta erabakiak, iragarkiak, udalaren web-orria, aldizkariak, berripaperak, agiriak, mezuak, gidak eta antzeko argitalpenak. Dena dela, ele bietan publikatu arren kasu guztietan euskarari emango zaio lehentasuna. Hala ere, komunikazioetan euskara baino ez da erabiliko hartzaileak hala eskatu edota horretarako eraturako Erregistroan izena eman badu.

Komunikabideetara bidaltzen diren ohar, abisu eta informazioak euskaraz edo euskaraz eta gaztelaniaz igorriko dira. Euskara hutsezko komunikabideetara, ostera, hizkuntza honetan bidaliko dira beti.

Bestetik, euskara hutsezkoak ez diren irrati-telebistetara bideratutako iragarkietatik (spot-ak, kuñak...) %50, gutxienez, euskaraz emitituko dira.

(Ordenantzaren 21. artikulua)

10.DIRU-LAGUNTZAK

Abadiñoako Udalak, euskara sailaren bitartez, diru-laguntza deialdiak esleituko ditu, hala deritzonean, euskararen erabilera sustatu eta bermatzeko².

Udalak euskara ikasi nahi duten herritarrei laguntzeko neurriak hartuko ditu. Neurri horiek baldintzatuko dituztenak diru-laguntza Ordenantza eta udal aurrekontuak baino ez dira izango. (Ordenantzaren 35. artikulua)

Abadiñoako Udalak, hala deritzonean, diru-laguntza nominatiboak esleituko ditu euskararen sustapenaren inguruan. Diru-laguntza hauek lankidetzeta-hitzarmenaren formulapean egingo dira, beti ere, indarrean dagoen diru-laguntzei buruzko araudiari jarraituz. (Ordenantzaren 36. artikulua)

Abadiñoako Udalaren sail guztiek euskara-irizpidea hartuko dute kontuan dena delako plangintza, egitarau eta ekimenak prestatzerako orduan. Kultura, gazteria, hezkuntza, gizarte ekintza, berdintasuna, inmigrazioa eta kirol arloek euskaraz ere eskainiko dituzte tailer, ikastaro, hitzaldi eta holakoak. Era berean, ekintza iragartzen denean argi eta garbi adierazi behar da berau zein hizkuntzatan egingo den. (Ordenantzaren 37. artikulua)

Udal instalazioak erabili, udal diru-laguntzak jaso edota udalarekin hitzarmenak dituzten elkarte eta entitateek euskararen erabilera ziurtatu beharko dute ekimena iragartzeko erabiliko dituzten euskarrietan zein ahozko komunikazioetan. Horretarako, Udaleko Euskara Zerbitzuak zera jakinaraziko du, hala eskatzen dutenek zerbitzu horren laguntza jasotzeko aukera izango dutela.

Euskaraz eta gaztelaniaz egiten diren kasuetan ondoko arauok bete behar dituzte:

a) Hizkuntza idatziaren aldetik:

- Ezagunak edo nahiko erabiliak diren euskal hitz edo esaldiak euskaraz bakarrik idatzi.
- Euskaraz eta gaztelaniaz antzera idazten diren hitz eta esaldiak, euskaraz bakarrik idatzi.
- Bestelako testuak bi hizkuntzetan badoaz, euskarak lehentasuna izan behar du: bi zutabetan idazten ez denean euskarazkoa goian joango da eta gaztelaniazkoa behean eta, beti ere, lehentasuna emango zaio euskarazko testuari.
- Materialak banatu baino lehen, Udaleko Euskara Zerbitzuak, testuen zuzentasuna bermatze aldera, aholkularitza eta laguntza eskainiko die hala eskatzen dutenei.

b) Hizkuntza mintzatuaren aldetik:

- Bozgorailu, irrati, propaganda, ohar, publizitate, musika eta antzekoetan, euskara hutsez egiten ez diren kasuetan, euskarari lehentasuna emanaz egingo da.

(Ordenantzaren 38. artikulua)

² “Abadiño Elizateko Udaleko diru-laguntzak arautzeko Ordenantza Nagusia” (9. artikulua, “Onuradunen betebeharrak”).

11. KONTRATAZIO ADMINISTRATIBOAK

Herri-lurra edo/eta udal instalazioak (frontoia, hesiak, oholtzak eta zernahi udal instalazio eta material) erabiltzeko baimena eskatzen duten instituzio zein enpresa pribatu eta norbanakoek, euskara edo euskara eta gaztelania erabiliko dituzte jarduera iragartzeko orduan eta baita berau gauzatzen denean ere. Hortaz, megafonia, sarrerak, eskuko programak, ekitaldiaren aurkezpena eta gainerako euskarri guztiak, ahoz zein idatziz, euskaraz behintzat egingo dira.
(*Ordenantzaren 39. artikulua*)

Herritarrekiko harremana oinarri duten kontratu administratiboen karatula eta berariazko klausuletan "Abadiñoko Udalaren administrazio kontratuak gauzatzeko orduan bete beharreko hizkuntza-irizpideak"³ izeneko dokumentuan jasotzen diren baldintzak ezarriko dira. Gainera, Abadiñoko Udalak izenpetzen dituen kontratazio agiriak bi hizkuntza ofizialetan egongo dira idatzita.

(*Ordenantzaren 40. artikulua*)

³ Erabaki-proposamena, Abadiñoko Udalaren administrazio kontratuak gauzatzeko orduan bete behar diren hizkuntza irizpideei buruzkoa.